

OPIS MODUŁU KSZTAŁCENIA (Sylabus)

I. Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu: **Literatura dziecięca**
2. Kod przedmiotu: LDM
3. Rodzaj przedmiotu – specjalizacyjny, obowiązkowy (licencjat)
4. Kierunek studiów: filologia polska
5. Poziom studiów: I stopień
6. Rok studiów: I
7. Semestr: 2 semestr
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: 30 h ćw.
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy: ...
11. Język wykładowy: polski

II. Informacje szczegółowe

1. Cele przedmiotu:

- zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami literatury dziecięcej i młodzieżowej, ze szczególnym uwzględnieniem jej specyfiki, miejsca w kulturze, w tym — sposobu funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie;
- świadomość konieczności interdyscyplinarnego podejścia do tekstów literatury dziecięcej i młodzieżowej (psychologia, pedagogika, metodyka nauczania języka polskiego, nauka o mediach itp.)
- kształtowanie umiejętności analizy i interpretacji tekstów z zakresu literatury dla młodego czytelnika;
- kształtowanie umiejętności wartościowania literatury dziecięcej i młodzieżowej;
- uwrażliwienie na złożoność społecznego funkcjonowania literatury dziecięcej i młodzieżowej.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Brak wymagań wstępnych.

3. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla przedmiotu i odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów.

Symbol efektów kształcenia	Po zakończeniu przedmiotu i potwierdzeniu osiągnięcia efektów kształcenia student:	Odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów
LDM_01	ma podstawową wiedzę dotyczącą specyfiki i zadań literatury dla młodego czytelnika, jej miejsca w kulturze, problematyki odbioru przez niedorosłych czytelników	K_W01, K_W06, K_W07, K_W13, K_W14, K_W17, K_W19, K_U01, K_U04, K_U08, K_U09, K_K01, K_K02, K_K04, K_K06, K_K09
LDM_02	posługuje się terminologią funkcjonującą w obszarze badań literatury dla młodego czytelnika	K_W02, K_W16, K_W19, K_U01
LDM_03	zna wybrane pozycje należące do arcydzieł literatury dziecięcej i młodzieżowej (polskiej i światowej) oraz teksty z literatury nowej, potrafi dokonać ich analizy i interpretacji w kontekście dziecięcości z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej	K_W01, K_W03, K_W07, K_W13, K_W14, K_W15, K_W16, K_W19, K_U01, K_U05, K_U08, K_U09, K_U10, K_K01, K_K02, K_K04, K_K06
LDM_04	potrafi wyjaśnić, na czym polega potrzeba interdyscyplinarności badań nad literaturą dziecięcą i młodzieżową, potrafi wyszukiwać informacje z innych dziedzin (źródeł) i wykorzystać je w analizie i interpretacji literatury dla młodego odbiorcy (psychologia rozwojowa, pedagogika, kultura masowa itp.)	K_W01, K_W04, K_W05, K_W06, K_W17, K_W19, K_U04, K_U05, K_U06, K_U08, K_U11, K_U15, K_K04, K_K05, K_K06, K_K08

1. Treści kształcenia

Nazwa przedmiotu:		
Symbol treści kształcenia	Opis treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia przedmiotu
TK_01	Literatura dziecięca i dzieciństwo (interdyscyplinarność studiów nad dzieciństwem, historia dzieciństwa, literatura dziecięca a inne media, rola literatury w rozwoju dziecka).	LDM_01, LDM_04
TK_02	Literatura dziecięca i młodzieżowa – zagadnienia definicyjne („osobność” literatury dziecięcej, semiotyczna natura tekstów dla młodego odbiorcy).	LDM_01, LDM_02, LDM_04
TK_03	Literatura dziecięca i młodzieżowa – w perspektywie odbiorcy. Dziecko jako odbiorca literatury (psychologiczne mechanizmy odbioru, wartościowanie dziecięce a dorosłe). Czytelnik młodzieżowy i jego potrzeby. Społeczne konteksty odbioru. Problematyka literatury dla młodego czytelnika a prefiguratywność współczesnej kultury.	LDM_01, LDM_02, LDM_03, LDM_04
TK_04	Wybrane zjawiska literatury dziecięcej i młodzieżowej w kontekście historycznym. Klasyka literatury dziecięcej i młodzieżowej – tradycyjne i nowe opracowania. Tendencje w najnowszej literaturze dla młodego czytelnika (np. we współczesnej literaturze fantastycznej).	LDM_01, LDM_02, LDM_03, LDM_04
TK_05	Krytyka literatury dla młodego czytelnika. Zagadnienia cenzury oraz tabu. Literatura dziecięca/młodzieżowa a ideologia (np. gender, postkolonializm a literatura dziecięca).	LDM_01, LDM_02, LDM_03, LDM_04
TK_06	Literatura dziecięca/młodzieżowa – w obiegu	LDM_01, LDM_03, LDM_04

	szkolnym. Kanon lektur. Szkolna lektura klasyki z uwzględnieniem nowszych tendencji w badaniach literackich. Wielokulturowość w literaturze dla młodego czytelnika – na lekcjach języka polskiego.	
TK_07	Literatura dziecięca i młodzieżowa – w perspektywie biblioterapeutycznej. Biblioterapia w paradygmacie narracyjnym. Storytelling.	LDM_01, LDM_03, LDM_04
TK_08	Literatura dziecięca/młodzieżowa w sieci (fora, blogi).	LDM_01, LDM_04
TK_09	Rola ilustracji w książkach dla dzieci i młodzieży.	LDM_01, LDM_02, LDM_04

2. Zalecana literatura

Patrz: Literatura przedmiotu (wybrane teksty)

3. Informacja o przewidywanej możliwości wykorzystania e-learningu
4. Informacja o tym, gdzie można zapoznać się z materiałami do zajęć.

III. Informacje dodatkowe

1. Odniesienie efektów kształcenia i treści kształcenia do sposobów prowadzenia zajęć i metod oceniania

Nazwa przedmiotu:			
Symbol efektu kształcenia dla przedmiotu	Symbol treści kształcenia realizowanych w trakcie zajęć	Sposoby prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów kształcenia	Metody oceniania stopnia osiągnięcia założonego efektu kształcenia
LDM_01	TK_01, TK_02, TK_03, TK_04, TK_05, TK_06, TK_08, TK_09	pogadanka heurystyczna, dyskusja, elementy wykładu	aktywność w trakcie zajęć
LDM_02	TK_01, TK_02, TK_03, TK_04, TK_05, TK_09	pogadanka heurystyczna, przygotowanie analizy i interpretacji, prezentacja,	aktywność w trakcie, ocena przygotowanej pracy

		elementy wykładu	
LDM_03	TK_04, TK_05, TK_06	pogadanka heurystyczna, dyskusja, elementy wykładu, przygotowanie analizy i interpretacji	aktywność w trakcie zajęć, ocena przygotowanej pracy
LDM_04	TK_01, TK_04, TK_05, TK_06, TK_07, TK_08, TK_09	pogadanka heurystyczna, dyskusja, przygotowanie analizy i interpretacji, prezentacja, elementy wykładu	aktywność w trakcie zajęć, ocena przygotowanej pracy

1. Obciążenie pracą studenta (punkty ECTS)

Nazwa przedmiotu:	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem	30
Godziny konsultacji	2
Przygotowanie do zajęć, czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie analizy i interpretacji oraz opracowanie prezentacji – na tej podstawie (w zespołach)	20
SUMA GODZIN	62
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2

2. Kryteria oceniania

Ocena bardzo dobra – student potrafi przygotować dojrzałą analizę i interpretację tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej, swobodnie posługuje się terminologią związaną

z obszarem badań literatury dla niedorosłych, w sposób uzasadniony wykorzystuje konteksty innych dziedzin, dobrze zna zagadnienia teoretyczne i zalecane lektury.

Ocena dobra – student potrafi przygotować poprawną analizę i interpretację tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej, posługuje się terminologią związaną z obszarem badań literatury dla niedorosłych, umiejętnie przywołuje konteksty interpretacyjne, w pracy zdarzają się drobne usterki, dobrze zna zagadnienia teoretyczne i zalecane lektury.

Ocena dostateczna – student przygotowuje analizę i interpretację tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej, formułuje uzasadnione założenia interpretacyjne, projektuje adekwatne konteksty interpretacyjne, znajomość zagadnień teoretycznych i zalecanych lektur – dostateczna.

Ocena niedostateczna – analiza i interpretacja tekstu z zakresu literatury dziecięcej i/lub młodzieżowej niezadowalająca (nieuzasadnione założenia interpretacyjne, nieadekwatne konteksty interpretacyjne, liczne odstępstwa od normy w zakresie poprawności językowej), niski stopień znajomości zagadnień teoretycznych i zalecanych lektur.

IV. Literatura przedmiotu

- ✓ Adamczykowa Z., *Literatura dziecięca. Funkcje – kategorie – gatunki*, Warszawa 2004.
- ✓ Ariès Ph., *Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w czasach „ancien régime’u”*, Gdańsk 1985 (lub inne wyd.)
- ✓ Baluch A., *Archetypy literatury dziecięcej*, Kraków 1992.
- ✓ Baluch A., *Ceremonie literackie, a więc obrazy, zabawy i wzorce w utworach dla dzieci*, Kraków 1996.
- ✓ Baluch A., *Czyta nie czyta... (o dziecku literackim)*, Kraków 1998.
- ✓ Baluch A., *Dziecko i świat przedstawiony, czyli tajemnice dziecięcej lektury*, Warszawa 1987.
- ✓ Baluch A., *Książka jest światem. O literaturze dla dzieci małych oraz dla dzieci starszych i nastolatków*, Kraków 2005.
- ✓ Baluch A., *Od ludus do agora: rozważania o książkach dla dzieci i młodzieży*, Kraków 2003.
- ✓ Baluch A., *Od form prostych do arcydzieła*, Kraków 2008.
- ✓ *Baśnie nasze współczesne*, red. Jolanty Ługowskiej, Wrocław 2005.

- ✓ *Baśń we współczesnej kulturze*, red. K. Ćwiklak, Poznań 2015.
- ✓ Bettelheim B., *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni*, t. 1-2, Warszawa 1985 (lub inne wyd.)
- ✓ Biedrzycki K., *Małgorzata Musierowicz i Borejkwie*, Kraków 1999.
- ✓ Burzyńska A., *Idee narracyjności w humanistyce*, w: *Narracja. Teoria i praktyka*, red. B. Janusz, K. Gdowska, B. de Barbaro, Kraków 2008.
- ✓ Cieślukowski J., *Literatura i podkultura dziecięca* Wrocław 1975.
- ✓ Cieślukowski J., *Literatura osobna*, Warszawa 1985.
- ✓ Cieślukowski J., *Wielka zabawa. Folklor dziecięcy, wyobrażenia dziecięca, wiersze dla dzieci*, Wrocław 1985.
- ✓ Czabanowska-Wróbel A., *Baśń w literaturze Młodej Polski*, Kraków 1996.
- ✓ Dunin J., *Książeczki dla grzecznych i niegrzecznych dzieci. Z dziejów polskich publikacji dla najmłodszych*, Wrocław 1991.
- ✓ *Dzieci*, wybór, opr. i red. M. Janion i S. Chwin, t. 1-2, Gdańsk 1988.
- ✓ *Dzieciństwo i sacrum*, red. J. Papuzińska, G. Leszczyński, Warszawa 1998.
- ✓ *Dzieciństwo i sacrum 2*, red. J. Papuzińska, G. Leszczyński, Warszawa 2000.
- ✓ *Dziecko i teatr w przestrzeni kultury*, red. M. Karasińska i G. Leszczyński, t. 1 -2 , Poznań 2007.
- ✓ *Dziecko jako odbiorca literatury*, red. M. Kielar-Turska, M. Przetacznik, Warszawa-Poznań 1992.
- ✓ Hazard P., *Książki dzieci i dorośli*, Warszawa 1962.
- ✓ Jonca M., *Enfants terrible, dzieci złe, źle wychowane w literaturze polskiej XIX wieku*, Wrocław 2005.
- ✓ Karasińska M., *Między baśnią a podwórkiem. Gry literackie w polskim dramacie dla dzieci*, Poznań 1998.
- ✓ *Książka dziecięca 1990-2005. Konteksty kultury popularnej i kultury wysokiej*, red. G. Leszczyński, D. Świerczyńska-Jelonek, M. Zając, Warszawa 2006.
- ✓ Kulickowska K., *W świecie prozy dla dzieci*, Warszawa 1983.
- ✓ *Kultura literacka dzieci i młodzieży u progu XXI wieku*, red. J. Papuzińska i G. Leszczyński, Warszawa 2002.
- ✓ *Kulturowe konteksty baśni*, red. G. Leszczyński, t. 1 *Rozigrana córka mitu*, Poznań 2005, t. 2 *W poszukiwaniu straconego królestwa*, Poznań 2006.
- ✓ Kwiatkowska-Ratajczak M., *Z perspektywy wartości. O prozie dla dzieci i młodzieży*, Poznań 1994.
- ✓ Lasoń-Kochańska G., *Gender w literaturze dla dzieci i młodzieży. Wzorce płciowe i kobiecy repertuar tematyczny*, Słupsk 2010.
- ✓ Leszczyński G., *Bunt czytelników. Proza inicjacyjna netgeneracji*, Warszawa 2013.
- ✓ Leszczyński G., *Literatura i książka dziecięca. Słowo – obiegi – konteksty*, Warszawa 2003.
- ✓ Leszczyński G., *Młodopolska lekcja fantazji*, Warszawa 1990.

- ✓ Leszczyński G., *Magiczna biblioteka: zbójeckiej księgi młodego wieku*, Warszawa 2007.
- ✓ Leszczyński G., Zając M., *Książka i młody czytelnik. Zbliżenia, oddalenia, dialogi. Studia i szkice*, Warszawa 2013.
- ✓ Ługowska J., *Bajka w literaturze dziecięcej*, Warszawa 1988.
- ✓ Ługowska J., *Powieść dla młodzieży. Jej funkcje i miejsce w kulturze literackiej nastolatków*, „Literaria” 1980/12
- ✓ Ługowska J., *W Fantazjanie i gdzie indziej: szkice o baśni literackiej*, Wrocław 2006.
- ✓ *Mit dzieciństwa w sztuce młodopolskiej*, red. Joanna Papuzińska, Warszawa 1992.
- ✓ *Młody odbiorca w kręgu lektur pożytecznych i szkodliwych*, pred. Krystyna Heska-Kwaśniewicz, przy współpracy S. Gajownik, Katowice 2012.
- ✓ Molicka M., *Biblioterapia i bajkoterapia. Rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie*, Poznań 2011.
- ✓ Nikliborc A., *Od baśni do prawdy. Szkice z dziejów literatury zachodniej dla dzieci i młodzieży*, Warszawa 1981.
- ✓ *Nowe opisanie świata. Literatura i sztuka dla dzieci i młodzieży w kręgach oddziaływań*, red. B. Niesporek-Szamburska, M. Wójcik-Dudek, Katowice 2013.
- ✓ *Ocalone królestwo. Twórczość dla dzieci, perspektywy badawcze, problemy animacji*, red. G. Leszczyński, D. Świerczyńska-Jelonek, M. Zając, Warszawa 2009.
- ✓ Oehlmann Ch., *O sztuce opowiadania. Jak snuć opowieści, prawić baśnie, gawędzić i opowiadać historie. Vademecum praktyka*, Warszawa 2012.
- ✓ Papuzińska J., *Dziecko w świecie emocji literackich*, Warszawa 1996.
- ✓ Papuzińska J., *Dziecięce spotkania z literaturą*, Warszawa 2007.
- ✓ Papuzińska J., *Inicjacje czytelnicze. Problemy pierwszych kontaktów dziecka z książką*, Warszawa 1988.
- ✓ Papuzińska J., *Zatopione królestwo. O polskiej literaturze fantastycznej XX wieku dla dzieci i młodzieży*, Warszawa 1989 lub Łódź 2008.
- ✓ Propp W., *Morfologia bajki*, Warszawa 1976.
- ✓ Propp W., *Historyczne korzenie bajki magicznej*, Warszawa 2003.
- ✓ *Po potopie: dziecko, książka i biblioteka w XXI wieku: diagnozy i postulaty*, red. D. Świerczyńska-Jelonek, G. Leszczyński i M. Zając, Warszawa 2008.
- ✓ *Psychologiczne portrety człowieka*, red. A. Brzezińska, Gdańsk 2012 (lub inne wyd.)
- ✓ Semenowicz H., *Poetycka twórczość dziecka*, Warszawa 1979.
- ✓ *Sezamie otwórz się! Z nowszych badań nad literaturą dla dzieci i młodzieży w Polsce i za granicą*, red. A. Baluch i K. Gajda, Kraków 2001.
- ✓ Słońska I., *Psychologiczne problemy ilustracji dla dzieci*, Warszawa 1969.
- ✓ *Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej*, red. B. Tylicka, G. Leszczyński, Wrocław 2002.
- ✓ Smuszkiewicz A., *Fantastyka i pajdologia. Studia i szkice*, Poznań 2013.
- ✓ Smuszkiewicz A., *Literatura dla dzieci. Podręcznik dla studentów kierunków pedagogicznych*. Poznań 2015.

- ✓ Smuszkiewicz A, *Zaczarowana gra*, Poznań 1982.
- ✓ *Sto lat baśni polskiej*, red. G. Leszczyński, Warszawa 1995.
- ✓ *Sztuka dla dzieci szkolnych. Teoria, recepcja, oddziaływanie*, red. M. Tyszkowa, Poznań 1979.
- ✓ *Sztuka dla dziecka. Tradycja dla współczesności*, red. Leszczyński, Poznań 2011.
- ✓ *Sztuka i dorastanie dziecka*, red. M. Tyszkowa, Warszawa-Poznań 1981.
- ✓ *Sztuka dla dziecka jako forma komunikacji społecznej*, t. 1, red. G. Leszczyński, Poznań 2009
- ✓ *Sztuka dla najmłodszych. Teoria, recepcja, oddziaływanie*, red. M. Tyszkowa, Poznań 1977.
- ✓ *Tabu w literaturze i sztuce dla dzieci*, red. B. Sochańska i J. Czechowska, Poznań 2012.
- ✓ Ślósarz A., *Ideologiczne matryce. Lektury a ich konteksty. Postkomunistyczna Polska. Postkolonialna Australia*, Kraków 2013, s. 113-187.
- ✓ Tokarska U., *Wybrane strategie wykorzystania tekstów literackich w narracyjnych oddziaływaniach profilaktycznych*, w: *Narracja. Teoria i praktyka*, red. B. Janusz, K. Gdowska, B. de Barbaro, Kraków 2008.
- ✓ Wais J., *Ścieżki baśni*, Warszawa 2006.
- ✓ Waksmund R., *Od literatury dla dzieci do literatury dziecięcej*, Wrocław 2000.
- ✓ *W kręgu arcydzieł literatury młodzieżowej*, red. L. Ludorowski, Lublin 1988.
- ✓ Wróblewska V., *Przemiany gatunkowe polskiej baśni literackiej XIX i XX wieku*, Toruń 2003.
- ✓ Wróblewski M., *Czytanie przyszłości: polska fantastyka naukowa dla młodego odbiorcy*, Toruń 2008.
- ✓ Zając M., *Promocja książki dziecięcej: podręcznik akademicki*, Warszawa 2000.
- ✓ Zawadzka E., Rawa-Kochanowska A., *Magiczny świat baśni i bajek. Metafory i symbole w procesie wspomaganie dziecka w rozwoju*, Warszawa 2015.
- ✓ Żurkowski B., *Literatura – wartość – dziecko*, Kraków 1992.
- ✓ Żurkowski B., *W świecie poezji dla dzieci*, Warszawa 1981.
- ✓ Żurkowski B. (red.), *Poezja dla dzieci: mity i wartości*, Warszawa 1986.